

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28.05.1996, sp. zn. 2 Tzn 101/96, ECLI:CZ:NS:1996:2.TZN.101.1996.1

Číslo: 10/1997

Právní věta: Odvolací soud nemůže v rozsudku soudu prvního stupně při nedotčeném výroku o vině zrušit výrok o uložení jednoho druhu trestu, ponechat nedotčený výrok o uložení jiného druhu trestu a vrátit věc soudu prvního stupně k novému projednání a rozhodnutí. Tím, že odvolací soud svým rozhodnutím učiní pravomocným výrok o vině a výrok o některém druhu trestu, je trestní stíhání pravomocně skončeno a nadále již je podle § 11 odst. 1 písm. f) tr. ř. nepřijatelné, byť by mělo být vedeno jen za účelem zjištění podmínek pro uložení dalšího druhu trestu.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 28.05.1996

Spisová značka: 2 Tzn 101/96

Číslo rozhodnutí: 10

Číslo sešitu: 2

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Odvolání

Předpisy: 141/1961 Sb. § 11 odst. 1 písm. f

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud České republiky k stížnosti pro porušení zákona podané ministerstvem spravedlnosti zrušil usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 12. 1. 1995 sp. zn. 6 To 510/94.

Z odůvodnění:

Rozsudkem Okresního soudu v Litoměřicích ze dne 24. 11. 1994 sp. zn. 4 T 73/94 byl obviněný E.K. uznán vinným pokusem trestného činu krádeže podle § 8 odst. 1 a § 247 odst. 1 písm. a), b) tr. zák. a trestným činem porušování domovní svobody podle § 238 odst. 1, 2 tr. zák. Trestná činnost obviněného spočívala v tomto ohledu podle rozsudku Okresního soudu v Litoměřicích v tom, že dne 25. 1. 1994 kolem 02.30 hod. přešel oplocení Teologického konviktu v Litoměřicích a zde po vyražení bočních větracích okének vnikl do automobilu zn. Lada-combi státní poznávací značky LTE 06-75 a do automobilu zn. Škoda 1203 státní poznávací značky LTD 25-97 užívaných Teologickým konviktem a odcizil z nich autopřehrávač a další věci v celkové hodnotě 1 108 Kč a dále v objektu po rozbití okna vnikl do ubytovny, kde z majetku ubytované H.M. odcizil radiopřijímač, diktafon a další věci v celkové hodnotě 3 986 Kč a z majetku Biskupství litoměřického odcizil psací stroj a další věci v hodnotě 2 965 Kč, přičemž se mu nepodařilo s věcmi opustit objekt, neboť byl na místě zadržen.

Dále byl obviněný E.K. rozsudkem Okresního soudu v Litoměřicích uznán vinným trestnými činy útoku na veřejného činitele podle § 155 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. a) a § 156 odst. 1 písm. a) tr. zák., kterých se dopustil tím, že dne 11. 5. 1994 kolem 22.00 hod. v Litoměřicích po provedené silniční kontrole fyzicky napadl. v restauraci U stadionu policistu pprap. M.T. úderem židlí směřujícím na hlavu a poté během předvedení a na protialkoholní záchytné stanici vyhrožoval usmrcením policistům pprap. M.T. a nstržm. L.D., kteří ho předváděli, a členům jejich rodin.

Za uvedené trestné činy byl obviněný E.K. rozsudkem Okresního soudu v Litoměřicích odsouzen podle § 155 odst. 2 a § 35 odst. 1 tr. zák. k úhrnnému nepodmíněnému trestu odnětí svobody na tři roky, pro jehož výkon byl podle § 39a odst. 2 písm. c) tr. zák. zařazen do věznice s ostrahou, a podle § 57 tr. zák. k trestu vyhoštění.

Kromě toho bylo rozsudkem Okresního soudu v Litoměřicích rozhodnuto o náhradě škody tak, že obviněný E.K. je podle § 228 odst. 1 tr. ř. povinen zaplatit Biskupství litoměřickému částku 4 230 Kč.

Proti rozsudku Okresního soudu v Litoměřicích podal obviněný E.K. odvolání, o kterém rozhodl Krajský soud v Ústí nad Labem usnesením ze dne 12. 1. 1995 sp. zn. 6 To 510/94 tak, že podle § 258 odst. 1 písm. b), c), odst. 2 tr. ř. zrušil rozsudek Okresního soudu v Litoměřicích ve výroku o trestu vyhoštění podle § 259 odst. 1 tr. ř. vrátil věc soudu prvního stupně, aby ji v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. Jinak zůstal rozsudek Okresního soudu v Litoměřicích nezměněn.

Ministr spravedlnosti podal dne 29. 4. 1996 ve prospěch obviněného E.K. pro porušení zákona proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem. Namítl, že výrok o trestu je nedělitelný a že odvolací soud nemohl zrušit pouze výrok o trestu vyhoštění a vrátit věc soudu prvního stupně k novému projednání a rozhodnutí. Podle stížnosti pro porušení zákona měl odvolací soud zrušit celý výrok o trestu, tj. výrok o trestu odnětí svobody a výrok o trestu vyhoštění, a vrátit věc soudu prvního stupně k novému projednání a rozhodnutí, pokud sám nedoplnil skutková zjištění potřebná pro posouzení otázky, zda jsou splněny zákonné podmínky pro uložení trestu vyhoštění. V závěru stížnosti pro porušení zákona ministr spravedlnosti navrhl, aby Nejvyšší soud vyslovil, že ve vytýkaném směru byl porušen zákon v neprospěch obviněného, aby zrušil napadené rozhodnutí a aby dále postupoval podle § 270 odst. 1 tr. ř.

Nejvyšší soud přezkoumal podle § 267 odst. 1 tr. ř. na podkladě stížnosti pro porušení zákona správnost všech výroků napadeného usnesení, jakož i řízení, jež mu předcházelo, a shledal, že zákon byl porušen.

Rozsudek Okresního soudu v Litoměřicích vzešel z řízení, které bylo provedeno podle trestního řádu a které není zatíženo žádnými podstatnými vadami, zejména pokud by mohly mít vliv na objasnění věci nebo na možnost uplatnění práva obhajoby. V provedeném řízení Okresní soud v Litoměřicích provedl všechny dostupné důkazy nutné pro zjištění skutkového stavu, o němž nejsou důvodné pochybnosti, jak to vyžaduje ustanovení § 2 odst. 5 tr. ř. Provedené důkazy Okresní soud v Litoměřicích zhodnotil logickým a přesvědčivě zdůvodněným způsobem, jemuž z hlediska zásady volného hodnocení důkazů, jak je zakotvena v ustanovení § 2 odst. 6 tr. ř., nelze nic vytknout. V rámci hodnocení důkazů se Okresní soud v Litoměřicích vypořádal i s obhajobou obviněného, který sice připustil, že dne 25. 1. 1994 v podnapilém stavu vnikl do Teologického konviktu v Litoměřicích, ale popřel, že by se dopustil odcizení nějakých věcí, a tvrdil, že dne 11. 5. 1994 nenapadl policistu, nýbrž sám byl policistou napaden. Okresní soud v Litoměřicích z okolností, za kterých byl obviněný v objektu Teologického konviktu dne 25. 1. 1994 zadržen svědky a za kterých byly nalezeny věci připravené k vynesení z objektu, opodstatněně usoudil, že obviněný byl pachatelem jednání, které bezprotředně směřovalo k tomu, aby tyto věci byly odcizeny. Okresní soud v Litoměřicích správně zjistil také jejich hodnotu. Z výpovědí svědků, kteří byli v té či oné fázi jednání obviněného přímo mni jeho konfliktu s policisty dne 11. 5. 1994, Okresní soud v Litoměřicích vyvodil správná zjištění jednak

o násilném jednání obviněného vůči pprap. M.T. v restauraci U stadionu v Litoměřicích, jednak o výhrůžkách obviněného na adresu pprap. M.T. a nstržm. L.D. a jejich rodin při předvádění a na protialkoholní záchytné stanici. Okresní soud v Litoměřicích zaznamenal i rozpory, které se mezi výpověďmi jednotlivých svědků, resp. skupis svědků, objevily, a proto rozpory překlenuj hodnotícími úvahami, s nimiž lze souhlasit. Za tohoto stavu je nutno uzavřít, že Okresní soud v Litoměřicích na podkladě důkazů učinil úplná a správná skutková zjištění.

Skutkový stav Okresní soud v Litoměřicích posoudil ve shodě se zákonem, pokud jednání obviněného dne 25. 1. 1994 kvalifikoval jako pokus trestného činu krádeže podle § 8 odst. 1 a § 247 odst. 1 písm. a), b) tr. zák. a jako trestný čin porušování domovní svobody podle § 238 odst. 1, 2 tr. zák. a pokud jednání obviněného dne 11. 5. 1994 posoudil jako trestné činy útoku na veřejného činitele podle § 155 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. a) tr. zák. a podle § 156 odst. 1 písm. a) tr. zák.

Okresnímu soudu v Litoměřicích lze vytknout jen to, že ačkoli kvalifikoval jednání obviněného jako pokus trestného činu krádeže, použil v rozsudku dikci, že obviněný věci "odcizil". Použití této dikce nevystihuje zcela přesně to, co soud zjistil, totiž že obviněný si věci, kterých se v objektu Teologického konviktu v Litoměřicích zmocnil, teprve shromáždil za tím účelem, aby je z objektu odnesl a aby si je tímto způsobem přisvojil. Okresní soud v Litoměřicích správně usoudil, že dokud obviněný nachyštěné věci z objektu nevyňesl, neměl nad nimi plnou dispozici, a důvodně proto kvalifikoval jednání obviněného jen jako pokus trestného činu, neboť toto jednání k odcizení věci bezprostředně směřovalo. Ve skutečnosti však jde jen o nepřesný popis skutku, nikoli o meritorní nesprávnost skutkových zjištění. Tato nepřesnost neměla žádný vliv na věcnou správnost výroku o vině.

Trest odnětí svobody, který Okresní soud v Litoměřicích uložil obviněnému E.K., odpovídá stupni nebezpečnosti posuzované trestné činnosti, vystihuje možnosti nápravy obviněného a nijak neodporuje ani jeho osobním poměrům. Jde o trest, který je v souladu s hledisky stanovenými v § 31 odst. 1, odst. 2 písm. c) tr. zák. Zároveň je to trest, který je nutný ke splnění účelu trestu, jak je vymezen v § 23 odst. 1 tr. zák. Ve shodě se zákonem je také výrok o způsobu výkonu trestu odnětí svobody, tj. zařazení obviněného do věznice s ostrahou.

Pro uložení trestu vyhoštění podle § 57 tr. zák. neměl Okresní soud v Litoměřicích spolehlivý podklad ve vztahu k otázce, zda obviněný je či není občanem České republiky. Pokud by se ukázalo, že obviněný je občanem České republiky, bylo by uložení trestu vyhoštění vyloučeno. Důkazy, které se týkaly této otázky, byly zčásti rozporné a zčásti neúplné, jak na to správně poukázal Krajský soud v Ústí nad Labem ve svém usnesení.

Výrok o náhradě škody je správný. Opírá se o zjištění, jakou škodu obviněný způsobil Biskupství litoměřickému jednak rozbitím okna při vniknutí do ubytovny v objektu Teologického konviktu v Litoměřicích, jednak poškozením dvou automobilů, do kterých násilím vnikl. Nárok na náhradu škody jménem Biskupství litoměřického uplatnil v souladu s ustanovením § 43 odst. 2 tr. ř. rektor Technologického konviktu v Litoměřicích F.K.

Z uvedeného je zřejmé, že Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl správně, pokud v rozsudku Okresního soudu v Litoměřicích ponechal beze změny výrok o vině a výrok o náhradě škody. Ke správným závěrům došel Krajský soud v Ústí nad Labem i pokud přezkoumával výrok o trestu, avšak v tomto ohledu své závěry nevyjádřil odpovídajícím výrokem. Jestliže totiž Krajský soud v Ústí nad Labem sám nedoplnil důkazy potřebné pro zjištění podmínek trestu vyhoštění, měl rozsudek Okresního soudu v Litoměřicích zrušit v celém výroku o trestu, tedy ve výroku o trestu odnětí svobody a ve výroku o trestu vyhoštění, a vrátit věc k novému projednání a rozhodnutí. Postup, který v napadeném usnesení zvolil Krajský soud v Ústí nad Labem, je v rozporu se zákonem, neboť vytvořil stav pokračujícího trestního stíhání obviněného E.K., a současně trestní stíhání obviněného pro týž

skutek pravomocně skončil. Trestním stíháním se podle § 12 odst. 10 tr. ř. rozumí úsek řízení od zahájení trestního stíhání do právní moci rozsudku, případně jiného rozhodnutí orgánu činného v trestním řízení ve věci samé. Je-li ve věci samé rozhodnuto odsuzujícím rozsudkem, končí trestní stíhání pro projednávaný skutek tím, že nabude právní moci výrok o vině a výrok o trestu. Výrokem o trestu v této souvislosti je výrok o kterémkoli druhu trestu. To znamená, že pokud nabude právní moci výrok o vině a výrok o některém druhu trestu, trestní stíhání je pravomocně skončeno a nemůže pokračovat ani jako řízení směřující k případnému uložení dalšího druhu trestu. Nepřichází proto v úvahu, aby odvolací soud zrušil v rozsudku soudu prvního stupně pouze výrok o některém druhu trestu, aby ponechal nedotčen výrok o jiném druhu trestu a aby věc vrátil soudu prvního stupně k novému projednání a rozhodnutí. Nedotčeným výrokem o některém z více druhů uložených trestů totiž trestní stíhání v takové situaci pravomocně končí, nastupuje překážka věci rozhodnuté ve smyslu § 11 odst. 1 písm. f) tr. ř. a další trestní stíhání obviněného pro týž skutek se stává nepřijatelným, a to bez ohledu na okolnost, že v tomto stadiu by byla posuzována jen otázka uložení dalšího druhu trestu. Nejde tedy o to, že by výrok o některém z více uložených druhů trestů nebyl oddělitelným výrokem a že by odvolací soud zásadně nemohl zrušit výrok jen o některém druhu trestu. Podstata věci spočívá v tom, že má-li trestní stíhání pokračovat, byť jen řízením, v němž se zjišťují podmínky pro případné uložení některého druhu trestu, musí odvolací soud rozhodnout tak, aby nevytvořil ve vztahu k dalšímu stíhání obviněného překážku věci rozhodnuté ve smyslu § 11 odst. 1 písm. f) tr. ř., to znamená, aby vedle výroku o vině neučinil zároveň pravomocný výrok o některém jiném druhu trestu. Těmto požadavkům odpovídá takové rozhodnutí odvolacího soudu, při kterém sice nabude právní moci výrok o vině, avšak je zrušen celý výrok o trestu, tj. výrok o všech druzích uložených trestů. Pouze za tohoto stavu může odvolací soud věc vrátit soudu prvního stupně k novému projednání a rozhodnutí.

Nejvyšší soud proto vyslovil, že napadeným usnesením Krajského soudu v Ústí nad Labem byl porušen zákon v ustanoveních § 259 odst. 1 a § 11 odst. 1 písm. f) tr. ř. v neprospěch obviněného E.K., a zrušil toto usnesení ve výroku, jímž byla věc vrácena soudu prvního stupně k novému projednání a rozhodnutí. Na zrušenou část napadeného usnesení obsahově nenavazovala žádná další rozhodnutí, která by vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu, a proto Nejvyšší soud nerozhodl o zrušení obsahově navazujících rozhodnutí. Nejvyšší soud se omezil jen na zrušení té části napadeného usnesení, v níž bylo rozhodnuto o vrácení věci k novému projednání a rozhodnutí. Tato část napadeného usnesení totiž odporuje ustanovení § 11 odst. 1 písm. f) tr. ř. o nepřijatelnosti trestního stíhání obviněného. Stížnost pro porušení zákona byla podána ve prospěch obviněného po uplynutí šestiměsíční lhůty od právní moci napadeného usnesení, takže zrušení napadeného usnesení v celém rozsahu by bylo v rozporu s ustanovením § 272 tr. ř.